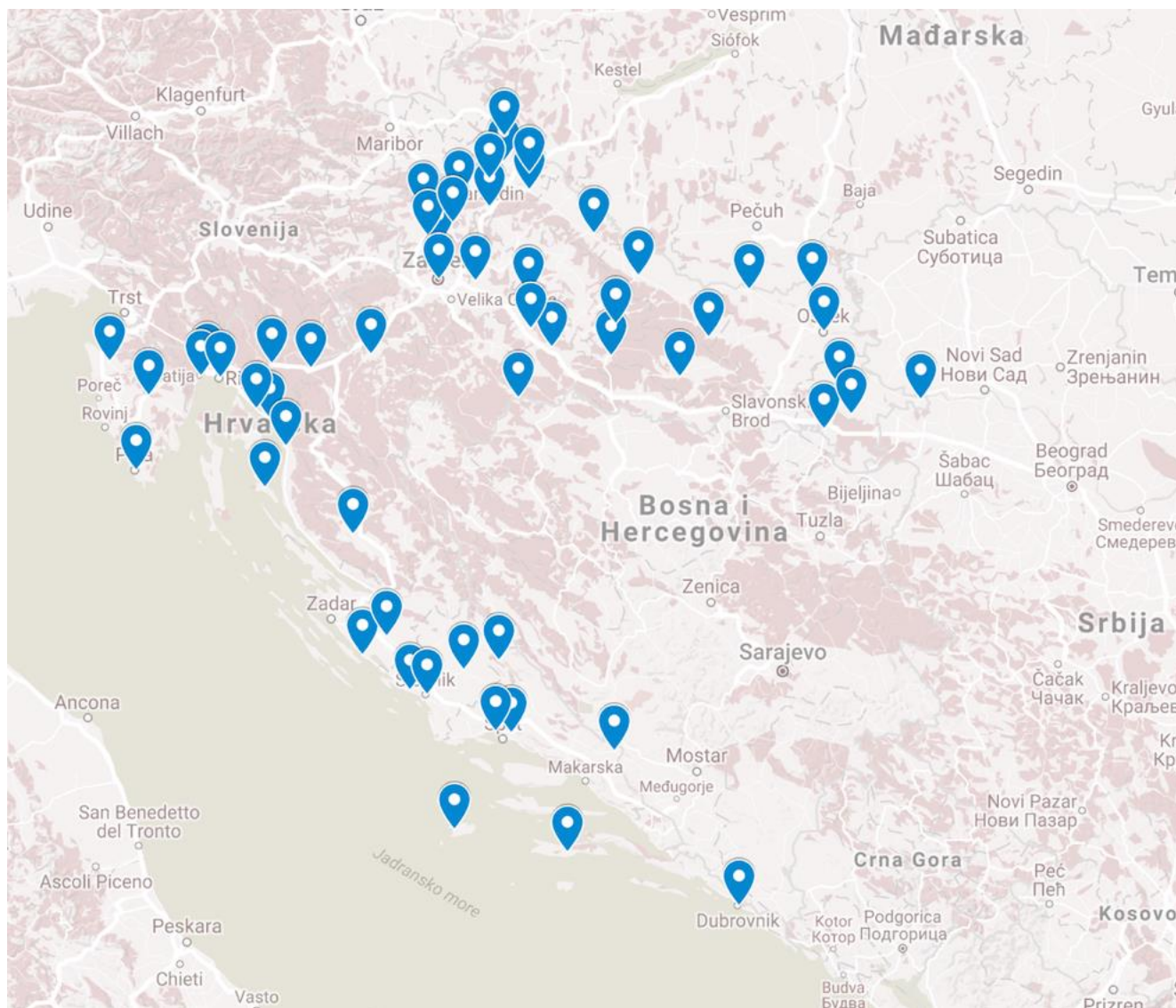

Izveštaj o anketnom istraživanju prakse hrvatskih gradova u području jednakosti

Istraživanje o postojećoj praksi hrvatskih gradova u području jednakosti je provedeno u okviru projekta „Gradovi za jednakost“ kojeg financira Europska unija / Glavna uprava za pravosuđe putem programa „Prava, jednakost i građanstvo“.

Istraživanje postojeće prakse gradskih programa usmjerenih ostvarivanju jednakosti provedeno je online anketnim upitnikom koji je upućen svim gradovima (125/128) članovima Udruge gradova u Republici Hrvatskoj, (anketni upitnik u Prilogu 1.). Istraživanje se provodilo od 8. – 25. svibnja 2018. godine. Upitnik je ispunilo 56 gradova (Slika 1 pokazuje pokrivenost anketnog istraživanja).

Slika 1. Gradovi uključeni u anketno istraživanje

Svrha je upitnika bila istražiti, na razini svih gradova u Hrvatskoj, postojeće stanje prakse u području zaštite od diskriminacije, uzevši u obzir tri ključne uloge gradova:

- I. grad kao inicijator i provoditelj lokalnih politika,
- II. grad kao pružatelj javnih usluga,
- III. grad kao poslodavac.

U nastavku izvještaja prikazani su detaljni rezultati istraživanja za svako područje zasebno.

Rezultati istraživanja¹

Hrvatski zakonodavni okvir prepoznaje niz osnova za zaštitu od diskriminacije: zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije. Prvi cilj upitnika bio je utvrditi na temelju kojih su osnova prepoznate ciljne skupine lokalnih politika u području zaštite od diskriminacije (Tablica 1. i Tablica 2.).

Tablica 1. Prioritetne osnove za zaštitu od diskriminacije

	N	% gradova
Invaliditet	43	76,8
Imovno stanje	38	67,9
Zdravstveno stanje	35	62,5
Obrazovanje	32	57,1
Dob	30	53,6
Spol	29	51,8
Bračni ili obiteljski status	29	51,8
Nacionalno ili socijalno podrijetlo	27	48,2
Rasa, etnička pripadnost ili boja kože	26	46,4
Političko ili drugo uvjerenje	22	39,3
Društveni položaj	21	37,5

¹ Gradovi koji su odgovorili na anketni upitnik su: Beli Manastir, Benkovac, Biograd na Moru, Buje-Buie, Crikvenica, Čakovec, Čazma, Daruvar, Delnice, Donja Stubica, Donji Miholjac, Drniš, Dubrovnik, Duga Resa, Dugo Selo, Đurđevac, Gospić, Hrvatska Kostajnica, Ilok, Imotski, Ivanec, Kastav, Kaštela, Komiža, Korčula, Krapina, Kutina, Ludbreg, Murško Središće, Novi Marof, Novi Vinodolski, Opatija, Orahovica, Osijek, Otok, Pakrac, Pazin, Popovača, Požega, Prelog, Pula, Rab, Rijeka, Senj, Solin, Šibenik, Varaždin, Vinkovci, Virovitica, Vodice, Vrbovsko, Vrlika, Zabok, Zagreb, Zlatar, Županja.

Vjera	21	37,5
Članstvo u sindikatu	17	30,4
Spolna orijentacija	16	28,6
Jezik	14	25,0
Rodni identitet ili izražavanje	12	21,4
Genetsko naslijeđe	10	17,9

Iz odgovora gradova možemo zaključiti da je najčešća osnova za identificiranje skupina kojima je potrebna zaštita od diskriminacije invaliditet (78,8% gradova), potom imovno stanje (67,9% gradova), te zdravstveno stanje (62,5% gradova).

Tablica 2. Ranjive skupine na koje su usmjerene lokalne politike gradova

	N	% gradova
Osobe slabijeg imovnog stanja	48	85,7
Djeca	47	83,9
Mladi	46	82,1
Osobe s invaliditetom	42	75,0
Starije osobe i umirovljenici	39	69,6
Djeca i mladi s poteškoćama u razvoju	37	66,1
Dugotrajno nezaposleni	37	66,1
Samohrani roditelji	23	41,1
Žene	23	41,1
Djeca bez roditeljske skrbi	16	28,6
Beskućnici	13	23,2
Pripadnici romske nacionalne manjine	12	21,4
Pripadnici neke druge nacionalne, etničke, rasne i-ili vjerske manjine	4	7,1
Mladi koji su prerano prekinuli obrazovanje	3	5,4
Imigranti	1	1,8

U većini anketiranih gradova intervencije su, u posljednjih godinu dana, bile usmjerene ponajviše na osobe slabijeg imovnog stanja (85,7% gradova), djecu (83,9% gradova), mlade (82,1% gradova) i osobe s invaliditetom (75% gradova). Osim zadanih kategorija, u par gradova su izdvojene i posebne skupine. Primjerice, u Drnišu su intervencije usmjerene na žene starije od 50 godina kroz program „Zaželi“, koji se provodi i u nizu drugih gradova, u Solinu se primjenjuju mjere za poticanje poduzetnika usmjerene mladim poduzetnicima, u Rijeci se kroz „Program za mlade grada Rijeke 2018.-2022.“ i „Akcijski plan program za mlade 2018.“ posebna pažnja pridodaje mladima, a slično je i u Rabu koji je izdvojio mlade u sustavu obrazovanja (srednjoškolci i studenti).

I. Grad kao inicijator i provoditelj lokalnih politika

Drugi dio upitnika posvećen je mapiranju institucionalnog i pravnog okvira za zaštitu od diskriminacije na lokalnoj razini, prvenstveno vrste odluka, mjera i politika kojima se normira zaštita

od diskriminacije, ali i prakse zaštite poput otvorenosti gradskih tijela prema suradnji s organizacijama civilnog društva, osnivanja odbora, povjerenstava i-ili radnih tijela zaduženih za praćenje zaštite ranjivih skupina ili priprema izvještaja o stanju zaštite ljudskih prava.

U 25 gradova postoje formalne **odluke** koje se izravno odnose na zaštitu od diskriminacije, izjednačavanje mogućnosti i-ili promicanje jednakosti ranjivih skupina. U većini gradova se te odluke odnose na razne mjere socijalne skrbi (Odluke o socijalnoj skrbi), te kratkoročne novčane pomoći poput sufinanciranja dohrane dojenčadi i male djece ili stipendiranja učenika i studenata. U manjem broju gradova odlukom je osnovano i Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ili povjerenstvo nešto šireg djelokruga poput *Povjerenstva za ravnopravnost spolova i ljudska prava* kao što je to slučaj u Dubrovniku.

U više od polovine anketiranih gradova, njih 66.1%, **strategije, planovi ili programi** Grada uključuju mjere koje doprinose zaštiti od diskriminacije, izjednačavanju mogućnosti ili promicanju jednakosti skupina, dok se u 17 gradova, provode strategije, planovi ili programi koji su posebno posvećeni ranjivim skupinama. Većina anketiranih gradova navodi strategije društvenog razvoja kao dokumente koji uključuju mjere koje obuhvaćaju i ranjive skupine, poput Strategije razvoja Grada Kutine ili Grada Čakovca, ili Programa ukupnog razvoja Grada Đurđevca i Lokalne razvojne strategije Grada Zaboka. Od gradova koji su normirali zaštitu ranjivih skupina posebnim programima, izuzev odluka ili programa socijalne skrbi, treba istaknuti niz gradovima u kojima su donesene strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (primjerice Dubrovnik ili Đurđevac), te gradove u kojima su inicirani lokalni programi za mlade (poput Šibenika ili Pule).

Očekivano, u najvećem broju anketiranih gradova, njih 67.9%, mjere posvećene zaštiti od diskriminacije i promicanju jednakosti provode se u sklopu preporuka nacionalnih strategija, ponajviše u sklopu preporuka *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (2017. do 2020.)*, *Nacionalne strategije za uključivanje Roma (2013.-2020.)*, *Nacionalne strategije za prava djece u RH (2014. do 2020.)* i *Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije*. 80.4% anketiranih gradova navelo je da su u proteklih godinu dana izvještavali o provedenim mjerama temeljem nacionalnih strategija i akcijskih planova, posebno o mjerama *Strategije socijalne skrbi za starije osobe u RH (2014. -2016.)*, *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (2017. do 2020.)*, *Nacionalne strategije za uključivanje Roma (2013.-2020.)*, *Nacionalne strategije za prava djece u RH (2014. do 2020.)*, te o demografskim mjerama na području jedinica lokalne i područne samouprave u 2017. i 2018. godini.

Nadalje, u samo 11 gradova postoje osobe ili odjeli zaduženi za provedbu zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti ranjivih skupina, u 9 gradova određen je termin za primanje primjedbi građana, dok 10 gradova navodi da su osnovani odbori, povjerenstva ili radna tijela zadužena za praćenje zaštite ranjivih skupina. Primjerice, Ludbreg navodi Socijalno vijeće gradonačelnika kao radno tijelo zaduženo za zaštitu, Krapina povremeno osniva odbor za socijalnu zaštitu u okviru Upravnog odjela za društvene djelatnosti, dok u Vodicama postoji Odbor za ravnopravnost spolova. U većini

gradova nema zasebnih tijela ili osoba koje su posvećene ranjivim skupinama, vjerojatno je da svaki odjel prati slučajeve u svojoj nadležnosti.

U samo 5 gradova usvojena su pravila ponašanja, u obliku kodeksa ili pravilnika, kojima se definira i odnos prema ranjivim skupinama. Primjerice, Pazin je usvojio *Etički kodeks gradske uprave*, a Osijek *Etički kodeks službenika i namještenika* koji propisuje poseban odnos prema osobama s invaliditetom.

Većina gradova mjere usmjerene ranjivim skupinama donosi na temelju prijedloga upravnih odjela, u dijelu gradova proces donošenja mjera je nešto inkluzivniji jer se nadležni upravni odjeli prilikom donošenja mjera konzultiraju s Centrom za socijalnu skrb ili Zavodom za zapošljavanje. U manjem broju anketiranih gradova provode se šire konzultacije, jer se u donošenje odluka uključuju i organizacije civilnog društva (poput Dubrovnika, Novog Marofa ili Daruvara), najčešće preko socijalnih vijeća. U većim gradovima poput Zagreba proces donošenja odluka je složeniji. Primjerice, u Gradu Zagrebu u okviru *Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom*, u planiranje i provođenje mjera uključeno je i Povjerenstvo za osobe s invaliditetom koje prati provođenje, pruža stručnu i savjetodavnu pomoć nositeljima i suradnicima te sudjeluje u izradi prijedloga za sljedeću strategiju.

Iako anketirani gradovi navode da uključuju pripadnike ranjivih skupina i organizacije civilnog društva u procese odlučivanja, točnije njih 62.5% (35 gradova), najčešće je uključivanje OCD-a samo kroz preliminarne konzultacije prije planiranja mjera (25 gradova). 18 gradova uključuje pripadnike ranjivih skupina i udruge u proces donošenja strateških planova, a 15 gradova u suradnji s udrugama implementira mjere. Dio gradova navodi i praksu javnog savjetovanja, dok se kao primjeri dobre prakse ističu gradovi Pazin (participativno donošenje proračuna kroz projekt *Pazi(n) proračun*), Vinkovci (uključivanje pripadnika ranjivih skupina u sve faze odlučivanja kroz projekt *Zdravi Grad Vinkovci*), Orahovica (sudjelovanje mladih na sjednicama gradskog vijeća). Pozitivno je što u 69.6% anketiranih gradova postoje neki oblici financiranja samostalnih projekata organizacija civilnog društva usmjerenih zaštiti od diskriminacije i izjednačavanju mogućnosti, najčešće su to projekti udruga posvećenih osobama s invaliditetom.

II. Grad kao pružatelj javnih usluga

Treći dio upitnika usmjeren je na mapiranje mjera koje obuhvaćaju sve relevantne ranjive skupine u područjima odgoja i obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja, pristupa javnim uslugama, te socijalnim politikama.

Obrazovanje

Većina anketiranih gradova usmjerava mjere u području odgoja i obrazovanja prema djeci slabijeg imovnog statusa (80,4%), djeci s teškoćama u razvoju (75%), te osobama s invaliditetom (58.9%).

Najčešće mjere usmjerene djeci slabijeg imovnog stanja uključuju subvencioniranje mjesečnih troškova vrtića, sufinanciranje ili besplatne obroke, subvencioniran ili besplatan javni prijevoz u osnovne i srednje škole, subvencioniran ili besplatan obrok u školama, pomoć pri nabavci udžbenika i radnih bilježnica, stipendije za učenike osnovnih, srednjih škola i studente. U nekim gradovima omogućeno je i subvencioniranje ili besplatan produženi boravak (Čakovec i Delnice), dok je u nekim gradovima (Pakrac, Zabok, Pazin i Novi Marof) svake godine omogućeno besplatno ljetovanje u odmaralištima gradskih društava HCK-a. Kao primjer dobre prakse ističemo Ludbreg u kojem se primjenjuju gotovo sve navedene mjere, te Varaždin koji kroz projekt „Školska Prehrana za Sve – SPAS“, financiran u sklopu FEAD-a, osigurava školske obroke za djecu u riziku od siromaštva u svih sedam osnovnih škola s područja Grada Varaždina, Centaru za odgoj i obrazovanju Tomislav Špoljar i u Katoličkoj osnovnoj školi Svete Uršule.

Tablica 3. Mjere u području odgoja i obrazovanja po ranjivim skupinama

	N	% gradova
Mjere za djecu slabijeg imovnog statusa	45	80,4
Mjere za djecu s teškoćama u razvoju	42	75,0
Mjere za osobe s invaliditetom	33	58,9
Mjere za djecu romske nacionalne manjine	13	23,2
Mjere za djecu pripadnike druge nacionalne manjine	5	8,9
Mjere za samohrane roditelje	1	1,8
Mjere za pomoć djeci zagrebačkih branitelja poginulih ili nestalih u Domovinskom ratu	1	1,8
Mjere integracije učenika/ca pod međunarodnom i privremenom zaštitom	1	1,8

Uz gore navedene mjere koje se primjenjuju i za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju, posebne mjere za ove skupine dodatno uključuju uklanjanje arhitektonskih barijera prilagodbom pristupa školama djeci s poteškoćama u razvoju, osiguravanje posebnog besplatnog prijevoza, te financiranje zapošljavanja osobnih pomoćnika u vrtićima i osobnih asistenata u školama.

Mjere usmjerene djeci romske nacionalne manjine uključuju uključivanje što većeg broja romske djece u integrirane predškolske programe u okviru redovnih predškolskih ustanova (Đurđevac, Beli Manastir, Ludbreg, Varaždin, Zagreb), sufinanciranje programa predškole, osiguravanje besplatnog obroka za djecu, poticanje uključivanja što većeg broja romske djece u redovite programe osnovnoškolskog obrazovanja i stvaranje preduvjeta za uključivanje učenika/ca u produženi boravak, stipendiranje, te financijske potpore za realizaciju posebnih programskih aktivnosti mladih (slobodne aktivnosti). Primjerice u Varaždinu se provodi projekt INPUT - INtegracija učenika Pripadnika romske nacionalne manjine U školski susTav, kojim se osigurava produženi boravak za učenike pripadnike romske nacionalne manjine kao i ostali potrebni uvjeti u svrhu pružanja potpore djeci/učenicima pripadnicima romske nacionalne manjine (organiziranje dodatne nastave, dopunske nastave i izvannastavnih

aktivnosti; organiziranje ljetnih kampova i/ili izvanškolskih aktivnosti, ostalih događaja usmjerenih na društvenu integraciju djece/ učenika romske nacionalnosti; stručno usavršavanje odgojitelja/učitelja/ nastavnika). Dobar primjer je i Hrvatska Kostajnica koja u suradnji s Fondacijom Bill Cook provodi osnovnoškolske programe za romsku djecu koji uključuju standardne mjere ali i organizaciju mjesečnih roditeljskih sastanaka usmjerenih integraciji roditelja u obrazovni proces djece. Treba naglasiti i da u 48,2% gradova postoje i aktivne mjere usmjerene očuvanju kulturne raznolikosti pripadnika nacionalnih manjina.

Zapošljavanje

Najčešće mjere u području zapošljavanja odnose se na žene (37,7%), trajno nezaposlene osobe (35,7%), te osobe s invaliditetom (19,6%).

Tablica 4. Mjere u području zapošljavanja po ranjivim skupinama

	N	% gradova
Mjere za žene	20	35,7
Mjere za trajno nezaposlene osobe	20	35,7
Mjere za osobe s invaliditetom	11	19,6
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	5	8,9
Mjere za mlade koji su prerano prekinuli obrazovanje	4	7,1
Mjere za mlade sa strukovnim obrazovanjem	4	7,1
Mjere za starije osobe	1	1,8

U gotovo svim anketiranim gradovima koji su naveli provođenje mjera za žene provode se projekti zapošljavanja žena starije živote dobi financirani iz sredstava Europskog socijalnog fonda u sklopu programa „Zaželi – program zapošljavanja žena“. Mjere se odnose na uključivanje žena u javne radove te provedbu radionica i privremenog zapošljavanja u području skrbi o starijim osobama (Ilok, Pakrac, Solin, Daruvar, Gospić, Vodice, Mursko Središće, Novi Marof, Zabok, Otok, Čazma, Prelog, Duga Resa, Orahovica i Požega). Iako gradovi navode postojanje mjere za zapošljavanje trajno nezaposlenih osoba, u samo par gradova navedeno je da se radi o mjerama javnih radova i stručnom osposobljavanju. U većini gradova se ne navode posebne mjere za osobe s invaliditetom, izuzev u Zagrebu koji u sklopu dodjele potpora za društveno poduzetništvo, u okviru javnih natječaja za dodjelu potpora za očuvanje i razvoj tradicijskih, deficitarnih i proizvodnih obrtničkih djelatnosti, financira obrte koji zapošljavaju osobe s invaliditetom. U slučaju uključivanja mladih koji su prerano prekinuli obrazovanje ističemo primjere Murskog Središća i Belog Manastira u kojima je ova ciljna skupina prepoznata kroz mjere sufinanciranja zapošljavanja mladih u deficitarnim zanimanjima te kroz programe stručnog osposobljavanja.

Stanovanje i pristup javnim uslugama

Najčešće mjere u području stanovanja i pristupa javnim uslugama provode se za osobe i-ili obitelji slabijeg imovinskog statusa (u 45% gradova), za osobe s invaliditetom (u 32% gradova), te za samohrane roditelje (u 20% gradova).

Tablica 5. Mjere u području stanovanja i pristupa javnim uslugama po ranjivim skupinama

	N	% gradova
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	25	45
Mjere za osobe s invaliditetom	18	32
Mjere za samohrane roditelje	11	20
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	9	16
Mjere za starije osobe i umirovljenike	9	16
Mjere za trajno nezaposlene osobe	2	4
Mjere za pripadnike drugih nacionalnih manjina	1	2
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	3	5
Mjere za beskućnike	1	2
Mjere za žrtve obiteljskog nasilja	2	4

U većini gradova koji su naveli postojanje mjera u području stanovanja i pristupa javnim uslugama, mjere se odnose na dodjelu gradskih stanova u najam osobama slabijeg imovinskog stanja, s posebnim sustavom bodovanja za druge ranjive skupine poput samohranih roditelja, pripadnika romske nacionalne manjine ili osoba s invaliditetom. Primjenjuju se i razni oblici financijske pomoći, primjerice u Kutini se primjenjuje i mjera pomoći u obliku jednokratne novčane isplate kao pomoć prilikom plaćanja režijskih troškova stanovanja, dok su Čakovcu i Murskom Središću staračka kućanstva i kućanstva obitelji slabijeg imovinskog statusa oslobođena plaćanja komunalne naknade. U drugim gradovima, poput Varaždina i Preloga, koji su nedavno završili projekte izgradnje novih gradskih stanova ili adaptacije postojećih, vodi se računa o prilagodbi stanova radi osiguranja pristupa zgradama za osobe s invaliditetom. Neki gradovi, poput Duge Rese, naglašavaju da su gradski stanovi prešli u državno vlasništvo ali se već godinama za njih ne raspisuje natječaj za najam.

U samo 9 gradova primjenjuju se mjere u području stanovanja za pripadnike romske nacionalne manjine, u Đurđevcu, Ludbregu, Murskom Središću i Delnicama su uz pomoć grada legalizirana romska naselja, u Belom Manastiru izgrađen sustav javne rasvjete. U Popovači je modernizirana komunalna infrastruktura u naselju Donja Gračenica, a Grad Delnice uz legalizaciju naselja povremeno za pripadnike romske nacionalne manjine subvencionira i druge mjere u području stanovanja poput priključka na električnu mrežu i slično.

U većini gradova (82,1%) provode se mjere za osiguranje pristupa javnim prostorima i uslugama za osobe s invaliditetom, a mjere se uglavnom odnose na građevinske adaptacije javnih prostora.

Socijalna politika (pristup socijalnim naknadama i uslugama)

Mjere socijalne politike usmjerene ranjivim skupinama definirane su odlukama o socijalnim uslugama. Od 53 anketirana grada, njih 52 imaju odluku o socijalnim uslugama, a veliki broj gradova ima i neki oblik socijalnih vijeća ili radnih tijela zaduženih za provedbu mjera lokalne socijalne politike (Tablica 6.). U 13 anketiranih gradova postoji i-ili se planira Plan socijalnih usluga grada.

Tablica 6. Mjere u području socijalne politike po ranjivim skupinama

	N	% gradova
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	52	93
Mjere za starije osobe i umirovljenike	41	73
Mjere za osobe s invaliditetom	37	66
Mjere za samohrane roditelje	30	54
Mjere za trajno nezaposlene osobe	21	38
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	10	18
Mjere za roditelje (novorođenčad, djeca s poteškoćama u razvoju)	8	14
Mjere za beskućnike	2	4
Mjere za žrtve obiteljskog nasilja	2	4
Mjere za učenike i studente	2	4
Mjere za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom	1	2
Mjere za HRVI	1	2
Mjere za roditelje skrbnike djece smještene u domove van grada	1	2

Mjere socijalne politike usmjerene su osobama i-ili obiteljima slabijeg imovinskog statusa (u 93% gradova), potom starijim osobama i umirovljenicima (u 73% gradova), osobama s invaliditetom (u 66% gradova), te samohranim roditeljima. Nešto manji broj gradova, 21 grad, primjenjuje mjere socijalne politike za trajno nezaposlene osobe i za pripadnike romske nacionalne manjine (u 10 gradova). Mjere socijalne politike uključuju razne oblike koji su već navedeni u području odgoja i obrazovanja, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja, od subvencija za boravak djece u vrtićima, školskih obroka, do financiranja statusa roditelja njegovatelja, podmirenja troškova stanovanja, sufinanciranja prijevoza i domova, stambenog zbrinjavanja, kao i druge mjere socijalne politike.

U većini gradova provode se i aktivne mjere informiranja ranjivih skupina i njihovih obitelji o pravima i uslugama u području obiteljske i socijalne zaštite (u 67,9% gradova), ponajviše preko web stranica gradova, e-mail komunikacijom s OCD-ovima, oglasnim pločama i sličnim oblicima informiranja. Navedeno je i par primjera aktivnijeg informiranja, poput *Savjetovaništa za djecu, mlade, brak i obitelj* grada Kastva osnovanog u svrhu direktne komunikacije s ranjivim skupinama.

III. Grad kao poslodavac

Četvrti dio upitnika usmjeren je na mapiranje mjera koje obuhvaćaju zaštitu od diskriminacije kroz aktivnosti grada kao poslodavca, posebno poticanje zaštite od diskriminacije kroz uvođenje posebnih odredbi u ugovore o subvencijama, bespovratnim sredstvima i-ili ugovorima o javnoj nabavi, te praksu zapošljavanja pripadnika ranjivih skupina u gradskim upravnim tijelima.

Samo 9 gradova izvijestilo je da potiče zaštitu od diskriminacije i izjednačavanje mogućnosti uvođenjem posebnih odredbi u ugovore o subvencijama, bespovratnim sredstvima i-ili ugovorima o javnoj nabavi. Primjerice Grad Zagreb je u upitniku istaknuo da u određenim postupcima javne nabave koristi i mogućnost rezerviranja prava sudjelovanja u postupcima javne nabave za gospodarske subjekte čiji je cilj gospodarska i društvena integracija osoba u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom, sukladno članku 51. Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16).

Nešto bolja praksa prisutna je kod informiranja pripadnika nacionalnih manjina i osoba s invaliditetom o pravu na prednost pri zapošljavanju u upravnim tijelima, koje provodi 32,1% gradova, dok samo 11 gradova organizira treninge ili mentorstva za nove zaposlenike koji obuhvaćaju obrazovanje o odredbama etičkog kodeksa javnih službenika. To nije iznenađujuće jer je u prethodnim pitanjima samo 5 gradova izvijestilo da imaju usvojena pravila ponašanja, u obliku kodeksa ili pravilnika, kojima se definira i odnos prema ranjivim skupinama.

Primjeri dobre prakse

U posljednjem dijelu upitnika gradovi su imali mogućnost izdvojiti neku od politika, mjera ili aktivnosti koje provode i smatraju osobito uspješnom, inovativnom, i značajnom u hrvatskom kontekstu. 11 gradova navelo je primjere takve prakse.

Grad Ludbreg je istaknuo niz projekata poput projekta „Medgen Borza“ u okviru kojega su uređeni prostori Udruge umirovljenika i osoba starije životne dobi, projekta „Živimo zajedno starimo kvalitetno“ usmjerenog na rad sa umirovljenicima i zapošljavanje osobe sa invaliditetom, financiranje projekta Gradskog društva Crvenog križa Ludbreg „Pomažemo sebi – pomažemo drugima“, te projekt Integrativan Ludbreg.

Grad Imotski je istaknuo da ima sveobuhvatan niz mjera za socijalno ugrožene osobe i za osobe s poteškoćama u razvoju, od financiranja drva za ogrijev, besplatnih studentskih autobusnih karata do dodjele prijenosnih računala svim maturantima.

Grad Pakrac je istaknuo Program poticanja zapošljavanja i razvoja poduzetništva, Program poticanja zapošljavanja i ostanka liječnika, a u pripremi je i Program demografskih i pronatalitetnih mjera "Tri plus".

Grad Mursko Središće je istaknuo projekt Zaželi - Omogući, podrži, pomози; pomoć starijim i nemoćnim osobama u cilju zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih žena, žene starije od 50 godina, projekt je sufinancirala EU iz Europskog socijalnog fonda.

Grad Pazin je istaknuo jedinstven projekt participativnog budžetiranja "Pazi(n), proračun!" koji se provodi već petu godinu za redom. Od početka provedbe projekta građani su predložili ukupno 495 komunalnih akcija (2014., 2015., 2016. i 2017.), a na javnim je raspravama prisustvovalo ukupno 737 građana koji su glasanjem o pristiglim prijedlozima odabrali 124 male komunalne akcije za provedbu u približnoj vrijednosti koja je i unaprijed definirana - 1.705.000,00 kn ukupno tj. u prve dvije godine provedbe projekta po 300.000,00, u trećoj godini 500.000,00 kn i 2017. godine 605.000,00 kn. Iznos je u trećoj godini provedbe (2016. g.) povećan na zahtjev građana koji su tijekom rasprava isticali da je iznos premali za provedbu potrebnih komunalnih akcija, te je u 2017. godini taj iznos dodatno uvećan za 105.000,00 kuna.

Grad Dubrovnik je istaknuo dobru praksu u području zaštite osoba s invaliditetom, te naglasio da je Strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom Grada Dubrovnika za razdoblje od 2009.do 2013. realizirana u potpunosti, a usvojena je i nova Strategija za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2015. do 2020. i Operativni plan provedbe mjera i aktivnosti za 2016. i 2017. za kojeg će se izdvojiti značajna proračunska sredstva. U Dubrovniku je također osnovano i Povjerenstvo za osobe s invaliditetom, koje čine predstavnici ustanova i udruga koje skrbe o toj populaciji, a koje raspravlja i daje mišljenja i prijedloge o svim pitanjima koja se tiču života i rada osoba s invaliditetom;

Grad Ivanec je istaknuo kao primjer dobre prakse potporu svim učenicima 1. razreda osnovne škole za nabavu opreme kao mjeru koja nadopunjuje restriktivne kriterije koje predviđa Zakon o socijalnoj skrbi.

Grad Pula je istaknuo osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta, stjecanje certifikata za društveno odgovorno poslovanje i posebno nagrađivanje volontiranja prilikom dodjele studentskih stipendija.

Grad Popovača ističe niz potpora usmjerenima na djecu i mlade.

Grad Zagreb je istaknuo projekt gerontoloških centara Grada Zagreba čiji su nositelji domovi za starije osobe kojima je osnivač Grad Zagreb, a koji se provodi već gotovo petnaest godina i u njemu godišnje sudjeluje oko 7000 osoba starije životne dobi. Osnovni cilj Projekta je unaprjeđenje kvalitete života osoba starije životne dobi Grada Zagreba pružanjem izvaninstitucijske skrbi čime se doprinosi povezivanju starijih osoba sa zajednicom. Uz to su vezane i aktivnosti Zaklade Zajednički put čija je

svrha unaprjeđenje sustava cjelovite skrbi o starijim osobama Grada Zagreba, proširenje mogućnosti izbora oblika skrbi i osiguranje sustava socijalne sigurnosti za specifičnu društvenu skupinu koja postaje sve brojnija. Zaklada ostvaruje svoju misiju stvaranja društvenih uvjeta za dostojanstveni život starijih ljudi u Zagrebu i uspostavila je razinu prepoznatljivosti među ustanovama i udrugama. Svoje djelovanje provodi kroz Zajednicu stambenih jedinica, Senior centar i Projekt Razvojni centar za osnaživanje prava starijih osoba grada Zagreba.

Na kraju je naglašena i mjera samozapošljavanja kroz poduzetništvo (dodjela potpora za samozapošljavanje za proizvodne djelatnosti) i društveno poduzetništvo.

Grad Rijeka naveo je uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u osnovne škole i Riječki program lokalnog partnerstva „Cities for children“ kao primjere dobre prakse. Naveli su i da je riječki program lokalnog partnerstva ocijenjen je i proglašen kao jedan od najboljih europskih "primjera dobre prakse" između 60 prijavljenih projekta, na temu – unutrašnji i vanjski prostori prilagođeni djeci.

PRILOG 1

ANKETNI UPITNIK (Word format)

Poštovani,

Udruga gradova u Republici Hrvatskoj i Hrvatski pravni centar (HPC) provode projekt „Gradovi za jednakost“, koji financira Europska komisija u okviru programa „Prava, jednakost i građanstvo“.

Gradske politike uvelike određuju mogućnost za ostvarivanje jednakosti građana upravo tamo gdje oni žive, u svojim lokalnim zajednicama. S druge strane, u Hrvatskoj se ova uloga gradova slabo prepoznaje: od gradova se uglavnom traži da izvještavaju o pojedinačnim aspektima javnih politika koje su usmjerene unaprjeđenju položaja onih skupina u društvu koje su na nacionalnoj razini definirane kao ranjive, a malo se pažnje posvećuje programima koje sami gradovi provode da bi unaprijedili položaj onih grupa građana čije probleme smatraju prioritetnima u kontekstu vlastite lokalne zajednice.

U kontekstu ovog istraživanja, gradski programi usmjereni ostvarivanju jednakosti definirani su kao oni koji su namijenjeni sprječavanju diskriminacije, ali i aktivnom omogućavanju svim građanima da u punoj mjeri koriste svoja prava i mogućnosti koje pružaju gradovi.

Svrha je ovog upitnika istražiti, na razini svih gradova u Hrvatskoj, postojeće stanje prakse u ovom području, uzevši u obzir tri ključne uloge gradova:

1. Grad kao inicijator i provoditelj lokalnih politika
2. Grad kao pružatelj javnih usluga
3. Grad kao poslodavac

Podatci koje ćemo dobiti istraživanjem pomoći će nam u izradi priručnika kojeg će gradovi moći koristiti za unaprjeđenje svoje prakse u ovom području, te indeksa “Gradovi za jednakost” pomoću kojeg će moći usporediti i valorizirati svoje programe.

Ljubazno Vas molimo da u ime Grada prikupite podatke svih relevantnih gradskih odjela i/ili tijela, te popunite upitnik do petka, 18. svibnja 2018. Predlažemo da upitnik prvo ispunite u Word dokumentu koji smo poslali u pozivu, a nakon toga kopirate odgovore u online upitnik na ovoj poveznici <https://goo.gl/forms/hAiyKsBjttl2dTbn2>.

Za dodatna pitanja možete se obratiti Marku Ercegoviću (UGRH) na adresu marko@udruga-gradova.hr ili na broj 01/631-3323.

Osnovne informacije:

Grad:

Broj ukupno zaposlenih u gradskoj upravi (ne uključujući poduzeća i proračunske korisnike):

Naziv upravnog odjela u kojem radite:

Kontakt i funkcija osobe za dodatne informacije (e-mail adresa i telefon):

Uvodna pitanja:

- 1) Hrvatski zakonodavni okvir zabranjuje diskriminaciju temeljem niza osnova, molimo Vas da označite sve osnove koje je Grad prepoznao kao prioritetne (moguće je odabrati više od jednog odgovora).
 - Bračni ili obiteljski status
 - Članstvo u sindikatu
 - Dob
 - Društveni položaj
 - Genetsko naslijeđe
 - Imovno stanje
 - Invaliditet
 - Jezik
 - Nacionalno ili socijalno podrijetlo
 - Obrazovanje
 - Političko ili drugo uvjerenje
 - Rasa, etnička pripadnost ili boja kože
 - Rodni identitet ili izražavanje
 - Spol
 - Spolna orijentacija
 - Vjera
 - Zdravstveno stanje

- 2) U svakoj lokalnoj zajednici postoje skupine osoba koje su posebno izložene riziku od diskriminacije i socijalne isključenosti temeljem jedne ili više navedenih osnova (npr. starije osobe iz samačkih domaćinstava, djeca i mladi s poteškoćama u razvoju). Molimo Vas da navedete na koje su takve skupine bile usmjerene Vaše intervencije u posljednjih godinu dana (moguće je odabrati više od jednog odgovora):
 - Osobe s invaliditetom

- Beskućnici
- Djeca
- Djeca bez roditeljske skrbi
- Djeca i mladi s poteškoćama u razvoju
- Dugotrajno nezaposleni
- Imigranti
- Mladi
- Mladi koji su prerano prekinuli obrazovanje
- Osobe s invaliditetom
- Osobe slabijeg imovnog stanja
- Pripadnici neke druge nacionalne, etničke, rasne i-ili vjerske manjine
- Pripadnici romske nacionalne manjine
- Samohrani roditelji
- Starije osobe i umirovljenici
- Žene
- Neke druge skupine _____.

3. Osim skupina obuhvaćenih programima u posljednjih godinu dana, jesu li još koje skupine identificirane kao prioritetne od strane Grada (npr. koje su ranije bile obuhvaćene programima, ili se tek planiraju obuhvatiti)? Molimo Vas da upišete koje su to skupine.

Grad kao inicijator i provoditelj javnih politika

- 1) Postoje li formalne **odluke gradonačelnika i-ili gradskog vijeća i-ili skupštine** koje se izravno odnose na zaštitu od diskriminacije, izjednačavanje mogućnosti ili promicanje jednakosti skupina koje ste naveli u prethodnim pitanjima?
 - Ne
 - Da
- 2) Ako je Vaš prethodni odgovor potvrđan, molimo Vas navedite o kojim se odlukama radi.
- 3) Uključuju li **strategije, planovi ili programi** Grada mjere koje doprinose zaštiti od diskriminacije, izjednačavanju mogućnosti ili promicanju jednakosti skupina koje ste naveli u prethodnim pitanjima?
 - Ne
 - Da
- 4) Ako je Vaš prethodni odgovor potvrđan, molimo Vas navedite o kojim se dokumentima i mjerama radi.

- 5) Ima li Grad strategije, planove ili programe koji su **posebno posvećeni** zaštiti od diskriminacije, izjednačavanju mogućnosti ili promicanju jednakosti skupina koje ste naveli u prethodnim pitanjima?
- Ne
 Da
- 6) Ako je Vaš prethodni odgovor potvrđan, molimo Vas navedite o kojim se dokumentima radi.
- 7) Provodi li Grad neke mjere iz nacionalnih strategija posvećenih zaštiti od diskriminacije i promicanju jednakosti (primjerice: *Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022.*, *Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (2017.-2020.)*, *Nacionalna strategija za uključivanje Roma (2013.-2020.)* i druge?)
- Ne
 Da
- 8) Molimo Vas da navedete koje ste mjere iz nacionalnih strategija provodili u posljednjih godinu dana.
- 9) Jeste li u proteklih godinu dana izvještavali o provedenim mjerama temeljem nacionalnih strategija i akcijskih planova?
- Ne
 Da
- 10) Ako je Vaš prethodni odgovor potvrđan, molimo Vas navedite o kojim se izvještajima radi.
- 11) Postoji li osoba ili odjel zadužen za provedbu zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti ranjivih skupina u Vašem Gradu?
- Ne
 Da
- 12) Ako je odgovor na prethodno pitanje potvrđan, molimo Vas da označite kako je organizirana zaštita od diskriminacije (moguće je odabrati više od jednog odgovora)?
- Određen je termin za primanje primjedbi svih građana, uključujući i građane s pritužbama vezanim uz diskriminaciju.
- Imenovana je osoba zadužena za praćenje provedbe zaštite od diskriminacije i izjednačavanje mogućnosti.
- Osnovan je odbor, povjerenstvo i-ili radno tijelo zaduženo za praćenje zaštite ranjivih skupina.
- Grad ima povjerenika za zaštitu od diskriminacije.
- Neki drugi oblik zaštite _____.

13) Postoje li u Gradu usvojena pravila ponašanja, protokol i-ili kodeks postupanja s pripadnicima ranjivih skupina?

- Ne
- Da

14) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da navedete o kojim se dokumentima radi.

15) Molimo Vas na primjeru kratko opišite kako proces donošenja mjera koje ste prethodno naveli izgleda? Tko osim formalnih nositelja (gradonačelnika i vijeća i-ili skupštine) inicira donošenje mjere, tko je uključen u odlučivanje i koje su druge karakteristike procesa odlučivanja?

16) Omogućava li Grad sudjelovanje u odlučivanju o mjerama koje ste prethodno naveli i o njihovoj provedbi pripadnicima ranjivih skupina i organizacijama civilnog društva?

- Ne
- Da

17) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da među ponuđenim odgovorima odaberete oblike suradnje s pripadnicima ranjivih skupina i organizacijama civilnog društva:

- Provodimo konzultacije prije planiranja mjera.
- Uključeni su u planiranje mjera (npr. u proces strateškog planiranja).
- Uključeni su u provedbu mjera (npr. u decentralizirano pružanje usluga u zajednici).
- Neki drugi oblik uključenosti _____.

18) Financira li Grad samostalne projekte organizacija civilnog društva usmjerene zaštiti od diskriminacije i izjednačavanju mogućnosti.

- Ne
- Da

19) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da navedete organizacije civilnog društva s kojima je Grad surađivao u području zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti u posljednjih godinu dana.

20) Provodi li Grad aktivne mjere informiranja ranjivih skupina i njihovih obitelji o pravima i uslugama u području obiteljske i socijalne zaštite, ili o drugim pravima?

- Ne
- Da

21) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da ukratko opišete kako se informiranje provodi.

Grad kao pružatelj javnih usluga

Obrazovanje

1) Postoje li na razini Grada mjere koje uključuju izjednačavanje mogućnosti pristupa odgoju i obrazovanju osobama s invaliditetom, učenicima s teškoćama u razvoju, djeci romske nacionalne manjine i djeci slabijeg imovinskog statusa? Molimo Vas da označite sve skupine za koje se mjere provode:

(Primjerice: otvaranje igraonica u romskim naseljima, subvencije za vrtiće, zapošljavanje osobnih asistenata, prilagodba pristupa školama djeci s teškoćama u razvoju, stipendije za učenike slabijeg imovinskog statusa, besplatan prijevoz, subvencioniranje obroka u školama i slično)

- Mjere za osobe s invaliditetom
- Mjere za učenike s teškoćama u razvoju
- Mjere za djecu romske nacionalne manjine
- Mjere za učenike pripadnike druge nacionalne manjine
- Mjere za učenike slabijeg imovnog stanja
- Mjere za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada
_____ (molimo Vas navedite koje skupine).

2) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za osobe s invaliditetom.

3) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju.

4) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za djecu romske nacionalne manjine.

5) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za djecu pripadnike drugih nacionalnih manjina.

6) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za djecu slabijeg imovnog statusa.

7) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere u području odgoja i obrazovanja za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada (molimo Vas da navedete mjere i skupine).

8) Koliki je postotak djece obuhvaćen predškolskim odgojem u Gradu?

9) Postoje li u gradu mjere za očuvanje kulturne raznolikosti pripadnika nacionalnih manjina (npr. financiranje kulturnih projekata i društava nacionalnih manjina, posebne televizijske i radio emisije)?

- Ne
- Da

10) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da ukratko opišete mjere.

Zapošljavanje

1) Postoji li osoba zadužena za praćenje strukture nezaposlenih u Gradu?

- Ne
- Da

2) Provodi li Grad lokalne mjere politike zapošljavanja osoba s invaliditetom, mladih koji su izašli iz trogodišnjih i četverogodišnjih strukovnih škola, pripadnika romske zajednice, žena, i-ili pripadnika drugih ranjivih skupina? Molimo Vas da označite sve skupine za koje se mjere provode.

- Mjere za mlade koji su prerano prekinuli obrazovanje
- Mjere za mlade sa strukovnim obrazovanjem
- Mjere za osobe s invaliditetom
- Mjere za pripadnike drugih nacionalnih manjina
- Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine
- Mjere za trajno nezaposlene osobe
- Mjere za žene
- Mjere za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada _____

3) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere za mlade koji su prerano prekinuli obrazovanje.

4) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za mlade sa strukovnim obrazovanjem.

5) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za osobe s invaliditetom.

6) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za pripadnike romske nacionalne manjine.

7) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za pripadnike drugih nacionalnih manjina.

8) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za trajno nezaposlene osobe.

- 9) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za žene.
- 10) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere politike zapošljavanja za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada (molimo Vas da navedete mjere i skupine).

Stanovanje i pristup javnim uslugama

- 1) Provodi li Grad lokalne mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša (npr. dodjela građevinskog zemljišta, komunalno opremanje obiteljskih kuća, izgradnja komunalne infrastrukture, legalizacija naselja i sl.) s ciljem zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti?
- Ne
 - Da
- 2) Ako da, molimo Vas da navedete mjere i njihove ciljane skupine (npr. žene žrtve obiteljskog nasilja, beskućnici i slično).
- Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa
 - Mjere za osobe s invaliditetom
 - Mjere za pripadnike drugih nacionalnih manjina
 - Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine
 - Mjere za samohrane roditelje
 - Mjere za starije osobe i umirovljenike
 - Mjere za trajno nezaposlene osobe
 - Mjere za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada _____
- 3) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa.
- 4) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za osobe s invaliditetom.
- 5) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za pripadnike romske nacionalne manjine.
- 6) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za pripadnike drugih nacionalnih manjina.
- 7) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za samohrane roditelje.

- 8) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za starije osobe i umirovljenike.
- 9) Ako je primjenjivo, molimo Vas da navedete mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada (molimo Vas da navedete mjere i skupine).
- 10) Provodi li Grad mjere za osiguranje pristupa javnim prostorima i uslugama za osobe s invaliditetom?
- Ne
- Da
- 11) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da ukratko opišete mjere.

Socijalna politika
(pristup socijalnim naknadama i uslugama)

- 1) Zakon o socijalnoj skrbi definira Grad kao nositelja (ili su-nositelja) financiranja niza mjera socijalne politike (stambeno zbrinjavanje, privremeni smještaj, novčana potpora za novorođenčad, smještaj u prihvatilištima i slično). Ima li Grad Odluku o socijalnoj skrbi?
- Ne
- Da
- 2) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da navedete koje mjere (subvencije) provodite temeljem te odluke.
- 3) Molimo Vas da navedete koje su skupine obuhvaćene tim mjerama (moguće je odabrati više od jednog odgovora):
- Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa
- Mjere za osobe s invaliditetom
- Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine
- Mjere za samohrane roditelje
- Mjere za starije osobe i umirovljenike
- Mjere za trajno nezaposlene osobe
- Mjere za druge ranjive skupine prepoznate od strane Grada _____.
- 4) Postoji li (ili se planira priprema) plana socijalnih usluga Grada?
- Ne
- Da

5) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da navedete na koje se razdoblje najnoviji plan odnosi?

Grad kao poslodavac

1) Potiče li Grad zaštitu od diskriminacije i izjednačavanje mogućnosti uvođenjem posebnih odredbi u ugovore o subvencijama, bespovratnim sredstvima i-ili ugovorima o javnoj nabavi?

- Ne
- Da

2) Ako je prethodan odgovor potvrđan, molimo Vas da kratko opišete jedan primjer iz prakse.

3) Organizira li Grad neke oblike informiranja pripadnika nacionalnih manjina i osoba s invaliditetom o pravu na prednost pri zapošljavanju u upravnim tijelima?

- Ne
- Da

4) Molimo Vas da navedete broj osoba s invaliditetom zaposlenih u gradskoj upravi (ne uključujući gradska poduzeća i proračunske korisnike)?

5) Molimo Vas da navedete broj pripadnika nacionalnih manjina zaposlenih u gradskoj upravi (ne uključujući gradska poduzeća i proračunske korisnike)?

6) Molimo Vas da navedete broj žena zaposlenih gradskoj upravi (ne uključujući gradska poduzeća i proračunske korisnike)?

7) Organizira li Grad treninge ili mentorstva za nove zaposlenike koji obuhvaćaju obrazovanje o odredbama etičkog kodeksa javnih službenika?

- Ne
- Da

Primjer dobre prakse

Smatrate li neku od politika, mjera ili aktivnosti koje provodi Vaš Grad osobito uspješnom, inovativnom, i značajnom u hrvatskom kontekstu, molimo Vas da ju ukratko opišete i da priložite kontaktne podatke osobe koja nam o njoj može pružiti dodatne informacije (kako ste identificirali potrebu za mjerom, tko je inicijator, kako je donesena odluka o aktivnostima, koje aktivnosti uključuje, tko je ciljana skupina, tko je odgovoran za provedbu, kako se financira, postoje li partneri u provedbi, koliko dugo se provodi i koje je rezultate postigla).

Želite li nam prenijeti još kakvu informaciju koja bi nam omogućila bolji uvid u to što Vaš Grad čini na unaprijeđenu jednakosti među građanima, ili iznijeti svoja zapažanja o anketi, molimo Vas da to učinite ovdje.

Zahvaljujemo Vam na strpljenju i suradnji!

PRILOG 2
Tablice frekvencija

Hrvatski zakonodavni okvir zabranjuje diskriminaciju temeljem niza osnova, molimo Vas da označite sve osnove koje je Grad prepoznao kao prioritetne (moguće je odabrati više od jednog odgovora).

	N	% svih gradova
Invaliditet	43	76,8
Imovno stanje	38	67,9
Zdravstveno stanje	35	62,5
Obrazovanje	32	57,1
Dob	30	53,6
Spol	29	51,8
Bračni ili obiteljski status	29	51,8
Nacionalno ili socijalno podrijetlo	27	48,2
Rasa, etnička pripadnost ili boja kože	26	46,4
Političko ili drugo uvjerenje	22	39,3
Društveni položaj	21	37,5
Vjera	21	37,5
Članstvo u sindikatu	17	30,4
Spolna orijentacija	16	28,6
Jezik	14	25,0
Rodni identitet ili izražavanje	12	21,4
Genetsko naslijeđe	10	17,9

U svakoj lokalnoj zajednici postoje skupine osoba koje su posebno izložene riziku od diskriminacije i socijalne isključenosti temeljem jedne ili više navedenih osnova (npr. starije osobe iz samačkih domaćinstava, djeca i mladi s poteškoćama u razvoju). Molimo Vas da navedete na koje su takve skupine bile usmjerene intervencije Grada u posljednjih godinu dana (moguće je odabrati više od jednog odgovora):

	N	% svih gradova
Osobe slabijeg imovnog stanja	48	85,7
Djeca	47	83,9
Mladi	46	82,1
Osobe s invaliditetom	42	75,0
Osobe s invaliditetom	42	75,0
Starije osobe i umirovljenici	39	69,6
Djeca i mladi s poteškoćama u razvoju	37	66,1
Dugotrajno nezaposleni	37	66,1
Samohrani roditelji	23	41,1
Žene	23	41,1
Djeca bez roditeljske skrbi	16	28,6
Beskućnici	13	23,2
Pripadnici romske nacionalne manjine	12	21,4
Pripadnici neke druge nacionalne, etničke, rasne i-ili vjerske manjine	4	7,1

Mladi koji su prerano prekinuli obrazovanje	3	5,4
Imigranti	1	1,8
Žene žrtve obiteljskog nasilja	0	0,0

Postoje li formalne odluke gradonačelnika i-ili gradskog vijeća i-ili skupštine koje se izravno odnose na zaštitu od diskriminacije, izjednačavanje mogućnosti ili promicanje jednakosti ranjivih skupina?

	N	%
Da	25	44,6
Ne	31	55,4
Ukupno	56	100.0

Uključuju li strategije, planovi ili programi Grada mjere koje doprinose zaštiti od diskriminacije, izjednačavanju mogućnosti ili promicanju jednakosti skupina koje ste naveli u prethodnim pitanjima?

	N	%
Da	37	66,1
Ne	19	33,9
Ukupno	56	100.0

Ima li Grad strategije, planove ili programe koji su posebno posvećeni zaštiti od diskriminacije, izjednačavanju mogućnosti ili promicanju jednakosti skupina koje ste naveli u prethodnim pitanjima?

	N	%
Da	17	30,4
Ne	39	69,6
Ukupno	56	100.0

Provodi li Grad neke mjere iz nacionalnih strategija posvećenih zaštiti od diskriminacije i promicanju jednakosti (primjerice: Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022., Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (2017.-2020.), Nacionalna strategija za uključivanje Roma (2013.-2020.) i druge?

	N	%
Da	38	67,9
Ne	18	32,1
Ukupno	56	100.0

Jeste li u proteklih godinu dana izvještavali o provedenim mjerama temeljem nacionalnih strategija i akcijskih planova?

	N	%
Da	45	80,4
Ne	11	19,6
Ukupno	56	100.0

Postoji li osoba ili odjel zadužen za provedbu zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti ranjivih skupina u Gradu?

	N	%
Da	11	19,6
Ne	45	80,4
Ukupno	56	100.0

Postoje li u gradskoj upravi usvojena pravila ponašanja, protokol i-ili kodeks postupanja s pripadnicima ranjivih skupina?

	N	%
Da	5	8,9
Ne	51	91,1
Ukupno	56	100.0

Omogućava li Grad sudjelovanje u odlučivanju o mjerama koje ste prethodno naveli i o njihovoj provedbi pripadnicima ranjivih skupina i organizacijama civilnog društva?

	N	%
Da	35	62,5
Ne	21	37,5
Ukupno	56	100.0

Financira li Grad samostalne projekte organizacija civilnog društva usmjerene zaštiti od diskriminacije i izjednačavanju mogućnosti.

	N	%
Da	39	69,6
Ne	17	30,4
Ukupno	56	100.0

Postoje li na razini Grada mjere koje doprinose izjednačavanju mogućnosti pristupa odgoju i obrazovanju osobama s invaliditetom, učenicima s teškoćama u razvoju, djeci romske nacionalne manjine i djeci slabijeg imovinskog statusa? Molimo Vas da označite sve skupine za koje se mjere provode:

	N	% gradova
Mjere za djecu slabijeg imovnog statusa	45	80,4
Mjere za djecu s teškoćama u razvoju	42	75,0
Mjere za osobe s invaliditetom	33	58,9

Mjere za djecu romske nacionalne manjine	13	23,2
Mjere za djecu pripadnike druge nacionalne manjine	5	8,9
Mjere za samohrane roditelje	1	1,8
Mjere za pomoć djeci zagrebačkih branitelja poginulih ili nestalih u Domovinskom ratu	1	1,8
Mjere integracije učenika/ca pod međunarodnom i privremenom zaštitom	1	1,8

Postoje li u Gradu mjere koje doprinose očuvanju kulturne raznolikosti pripadnika nacionalnih manjina (npr. financiranje kulturnih projekata i društava nacionalnih manjina, posebne televizijske i radio emisije)?

	N	%
Da	27	48,2
Ne	29	51,8
Ukupno	56	100.0

Postoji li osoba zadužena za praćenje strukture nezaposlenih u Gradu?

	N	%
Da	14	25,0
Ne	42	75,0
Ukupno	56	100.0

Provodi li Grad lokalne mjere politike zapošljavanja osoba s invaliditetom, mladih koji su izašli iz trogodišnjih i četverogodišnjih strukovnih škola, pripadnika romske zajednice, žena, i-ili pripadnika drugih ranjivih skupina? Molimo Vas da označite sve skupine za koje se mjere provode.

	N	% gradova
Mjere za žene	20	35,7
Mjere za trajno nezaposlene osobe	20	35,7
Mjere za osobe s invaliditetom	11	19,6
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	5	8,9
Mjere za mlade koji su prerano prekinuli obrazovanje	4	7,1
Mjere za mlade sa strukovnim obrazovanjem	4	7,1
Mjere za starije osobe	1	1,8

Provodi li Grad lokalne mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša (npr. dodjela građevinskog zemljišta, komunalno opremanje obiteljskih kuća, izgradnja komunalne infrastrukture, legalizacija naselja i sl.) s ciljem zaštite od diskriminacije i izjednačavanja mogućnosti?

N %

Da	31	56,4
Ne	24	43,6
Ukupno	55	100.0

Molimo Vas da označite sve skupine za koje se mjere stambenog zbrinjavanja i unaprjeđenja okoliša provode.

	N	% gradova
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	25	45
Mjere za osobe s invaliditetom	18	32
Mjere za samohrane roditelje	11	20
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	9	16
Mjere za starije osobe i umirovljenike	9	16
Mjere za trajno nezaposlene osobe	2	4
Mjere za pripadnike drugih nacionalnih manjina	1	2
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	3	5
Mjere za beskućnike	1	2
Mjere za žrtve obiteljskog nasilja	2	4

Provodi li Grad mjere za osiguranje pristupa javnim prostorima i uslugama za osobe s invaliditetom?

	N	%
Da	46	82,1
Ne	10	17,9
Ukupno	56	100.0

Postoji li (ili se planira priprema) plan socijalnih usluga Grada?

	N	%
Da	14	25,0
Ne	42	75,0
Ukupno	56	100.0

Zakon o socijalnoj skrbi definira Grad kao nositelja (ili su-nositelja) financiranja niza mjera socijalne politike (stambeno zbrinjavanje, privremeni smještaj, novčana potpora za novorođenčad, smještaj u prihvatilištima i slično). Ima li Grad Odluku o socijalnoj skrbi?

	N	%
Da	55	98.1
Ne	1	1.9
Ukupno	56	100.0

Zakon o socijalnoj skrbi definira Grad kao nositelja (ili su-nositelja) financiranja niza mjera socijalne politike (stambeno zbrinjavanje, privremeni smještaj, novčana potpora za novorođenčad, smještaj u prihvatilištima i slično). Ako da, molimo Vas da navedete koje ciljane skupine te mjere obuhvaćaju (moguće je odabrati više od jednog odgovora).

	N	% gradova
Mjere za osobe (obitelji) slabijeg imovinskog statusa	52	93
Mjere za starije osobe i umirovljenike	41	73
Mjere za osobe s invaliditetom	37	66
Mjere za samohrane roditelje	30	54
Mjere za trajno nezaposlene osobe	21	38
Mjere za pripadnike romske nacionalne manjine	10	18
Mjere za roditelje (novorođenčad, djeca s poteškoćama u razvoju)	8	14
Mjere za beskućnike	2	4
Mjere za žrtve obiteljskog nasilja	2	4
Mjere za učenike i studente	2	4
Mjere za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom	1	2
Mjere za HRVI	1	2
Mjere za roditelje skrbnike djece smještene u domove van grada	1	2

Provodi li Grad aktivne mjere informiranja ranjivih skupina i njihovih obitelji o pravima i uslugama u području obiteljske i socijalne zaštite, ili o drugim pravima?

	N	%
Da	38	67,9
Ne	18	32,1
Ukupno	56	100.0

Potiče li Grad zaštitu od diskriminacije i izjednačavanje mogućnosti uvođenjem posebnih odredbi u ugovore o subvencijama, bespovratnim sredstvima i-ili ugovorima o javnoj nabavi?

	N	%
Da	9	17,0
Ne	47	88,7
Ukupno	56	100.0

Organizira li Grad neke oblike informiranja pripadnika nacionalnih manjina i osoba s invaliditetom o pravu na prednost pri zapošljavanju u upravnim tijelima?

	N	%
Da	17	32.1
Ne	39	67.9
Ukupno	56	100.0

Organizira li Grad treninge ili mentorstva za nove zaposlenike koji obuhvaćaju obrazovanje o odredbama etičkog kodeksa javnih službenika?

	N	%
Da	11	18.9
Ne	45	81.1
Ukupno	56	100.0